

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälso- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande

HJ - TE - AH - FK - AR

Frånvarande

VT - AHJ - CW

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Vicelantråd

Harry Jansson

Föredragande

Minister

Annika Hambrudd

Protokollförelse

Byråchef

Ylva Lindström

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 29

Utlåtande om statsrådets förordning
om temporär begränsning av förplägnads-
rörelsers verksamhet i syfte att förhindra
smittspridning av en smittsam sjukdom.

ÅLR 2020/7649

112 S3

Ärendet har överförs från enskild föredragning den 7.10.2020.

Landskapsregeringen har fredagen 23.10.2020 klockan 16:00 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet gällande statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom, som avses träda i kraft 1.11.2020. Utlåtandet ska enligt begäran skickas till social- och hälsovårdsministeriet senast måndagen 26.10.2020.

Inledningsvis vill landskapsregeringen påpeka att man regionalt bättre anpassat kan ta ställning till eventuella begränsningar och åtgärder som fortsatt är nödvändiga för att förhindra smittspridningen inom förplägnadsrörelser. Landskapsregeringen konstaterar liksom tidigare utlåtanden att de temporära begränsningarna av förplägnadsrörelsers verksamhet i lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) innebär ökade arbetsuppgifter och kostnader för landskapsregeringen bland annat genom den tillsyn och uppföljning av förutsättningar för begränsningar i förplägnadsrörelser som anges i 58 b §. Dessa ökade arbetsuppgifter och kostnader bör ersättas då de inte är beaktade i finansieringssystemet för självstyrelsen.

Epidemiläget

Åland befinner sig fortsatt i accelerationsfasen. De senaste två veckorna har det på Åland bekräftats totalt 11 fall (vilket motsvarar en 14-dagarsincidens på 37/100 000). Av dessa bedöms 5 fall ha smittats utanför Åland (majoriteten i andra regioner i Finland). Medan 6 av fallen tillhör kända smittkedjor och har insjuknat under karantäntiden. Ingen av

dessa har behövt sjukhusvård. Det har inte funnits något fall av misstänkt samhällssmitta de senaste 14 dagarna på Åland. Det har inte heller funnits någon tydlig koppling till restaurangbesök för något enda fall av covid-19 på Åland.

Mindre än 1 procent av testerna de senaste 14 dagarna har varit positiva. Testkapaciteten motsvarar för närvarande ca 700/100 000 invånare per dag.

Bedömning av lagstiftningsåtgärder

Enligt landskapsregeringens bedömning bör nuvarande begränsningar även fortsätta gälla i landskapet under accelerationsfasen. Enligt 3 § i statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelserns verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (FFS 686/2020) gäller följande i nuläget i fråga om begränsningar av förplägnadsrörelserns öppettider, serveringstider för alkoholdrycker samt antal kundplatser.

En förplägnadsrörelse får:

- 1) öppna för förplägnadsverksamhet för kunder tidigast klockan 04:00 och ska stänga förplägnadsverksamheten för kunder senast klockan 01:00.
- 2) Servering av alkoholdrycker får inledas tidigast klockan 09:00 och ska avslutas senast klockan 24:00 och
- 3) det i 58 a § 3 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar avsedda antalet kunder eller personer, enligt serveringstillståndet eller projektbeskrivningen, samtidigt vistas i förplägnadsrörelsens utrymmen inomhus eller en del av dem.

Enligt landskapsregeringens bedömning bör skärpta begränsningar av öppettider och serveringstider för alkoholdrycker samt begränsningar av antal kunder genomföras först när Åland befinner sig i spridningsfasen. Landskapsregeringens bedömer vidare att det i utgångsfasen inte ska införas begränsningar av öppettider och serveringstider för alkoholdrycker samt begränsningar av antalet kunder.

Landskapsregeringen förutsätter att bedömningen av de epidemiologiska grunderna och vilken epidemifas som råder på Åland avgörs av samarbetsgruppen Ålands hälso- och sjukvård och landskapsregeringen i enlighet med den reglering om regionalisering och riktade åtgärder som tillämpas. Enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen har Åland även förvaltningsbehörigheten inom smittskydd och Ålands landskapsregering ska fatta de beslut som tas av riksmyndigheter samt kommunala myndigheter i Finland.

Vad gäller den differentiering av förplägnadsrörelser som framgår av 58 a § 2 mom. smittskyddslagen (se ShUB 27/2020) kan regleringen inte verkställas på Åland då motsvarande lagreglering kring *”förplägnadsrörelse vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker”* saknas i landskapslag. Även den reglering som återfinns i 117 b, 117 d och 117 k § markanvändnings- och bygglagen (FFS 132/1999) saknas i landskapslag. På Åland saknas således motsvarande lagstöd som i riket att genomföra begränsningarna av kundplatser, öppethållningstider och serveringstider för förplägnadsrörelser. Utan dessa lagstöd är det högst

osäkert att berörda näringsidkares rätt att utöva näring utgående från 18 § Finlands grundlag (FFS 731/1999) kan begränsas på Åland. Ålands landskapsregering har till denna del inte tidigare blivit hörd i ärendet och frågeställningen är nu öppen. Utan tillbörligt lagstöd och då oklarheter kring behörighetsfördelningen mellan riket och Åland kvarstår kan inte Ålands landskapsregering verkställa en eventuell reglering på Åland.

Slutligen bedömer landskapsregeringen att en separat reglering i förordning som beaktar ovanstående är en förutsättning för att bestämmelserna i sin helhet ska kunna verkställas på Åland.
